

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพประกอบ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัย	3
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	22
บทที่ 4 ผลการวิจัย	23
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย	150
บทที่ 6 อภิปรายผลการวิจัย	152
บรรณานุกรม	156
ภาคผนวก	163
ประวัติผู้เขียน	170

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนช้างเอเชียที่คาดว่าจะมีเหลือในประเทศต่างๆ	8
2	จำนวนช้างป่าที่มีอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	14
3	จำนวนช้างป่าที่มีอยู่ในอุทยานแห่งชาติ	15
4	จำนวนช้างเลี้ยงในเอเชียอาคเนย์	17
5	จำนวนช้างเลี้ยงในประเทศไทย	17
6	จำนวนช้างเลี้ยงตามจังหวัดต่างๆ ในประเทศไทย	18
7	การใช้คำสั่งของควาญ	96
8	อายุ ประสบการณ์การทำงานและเงินเดือนของควาญในศูนย์ฝึกช้างแดง-ขาว	141
9	อายุ ประสบการณ์การทำงานและเงินเดือนของควาญในปางช้างโป่งแยง	143
10	อายุ ประสบการณ์การทำงานและเงินเดือนของควาญในศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย	146

สารบัญตารางภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
1 ช้างพลาย (ช้างเอเชียเพศผู้)	5
2 ช้างพัง (ช้างเอเชียเพศเมีย)	6
3 บริเวณที่มีช้างเอเชียอาศัยอยู่ในปัจจุบัน	7
4 การแพร่กระจายของช้างป่าในประเทศไทย	11
5 พื้นที่ส่วนใหญ่ที่มีช้างป่าอาศัยอยู่	13
6 ผู้ดูแลศูนย์ฝึกช้างแดง-ดาว	24
7 แผนผังศูนย์ฝึกช้างแดง-ดาว	25
8 สภาพป่าภายในศูนย์ฝึกช้างแดง-ดาว	26
9 การฝึกการทำงานของช้างเกี่ยวกับการลากไม้	28
10 นักท่องเที่ยวนั่งช้างชมธรรมชาติ	28
11 หัวหน้าควาญที่ศูนย์ฝึกช้างแดง-ดาว	29
12 แผนผังบริเวณปางช้างโป่งแยง	31
13 สภาพป่าภายในปางช้างโป่งแยง	32
14 สภาพป่ารอบๆ ปางช้างโป่งแยง	32
15 การฝึกการทำงานของช้างเกี่ยวกับการลากไม้	34
16 การแสดงความสามารถของช้างโดยการเดิน	34
17 หัวหน้าควาญที่ปางช้างโป่งแยง	35
18 แผนผังศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย	37
19 สภาพป่าบริเวณรอบๆ ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย	38
20 สภาพป่าภายในศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย	38

สารบัญตารางภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
21 ความยากลำบากจัดเตรียมกบเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว	41
22 ความยากลำบากนำช้างมาอาบน้ำ	42
23 การสาธิตการอาบน้ำของช้างที่แสดงการลากไม้	45
24 ช้างพลายจำปาและนายบุญ เลิศดำเนิน	46
25 ช้างพังบุญมา และนายกุดจา	46
26 ช้างพังบุญมา และนายจอน	47
27 นายทองคำ มฤกมาส หัวหน้าควาญ	47
28 การโตไม้ของช้างพังบุญมา	48
29 ช้างพลายไชยา และนายพิเชษฐ์ จันทร์งาม	48
30 ช้างพังจารุณี และนายชินิ	49
31 ช้างยี่น 2 ขา	49
32 ช้างที่บริการนักท่องเที่ยวนั่งชมธรรมชาติ	50
33 ช้างพลายยอดเพชร (ช้างสำคัญ)	52
34 ช้างพลายวันเพ็ญ (ช้างสำคัญ)	52
35 การลงโทษช้างด้วยตะปู	62
36 หัวหน้าควาญนายศรีคำ ไชยแก้ว	65
37 ควาญจอนนี้เป็นควาญกะเหรี่ยง	73

สารบัญตารางภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
38 นายเรวัติ พวงแก้ว ผู้ช่วยหัวหน้าควาญ	75
39 นายเลื่อน นามวงศ์ ควาญประจำช้างพลายยอดเพชร	75
40 นายสมนึก และสีค้อใจใจ	76
41 การขึ้นเรียงแถวหน้ากระดานเรียงหนึ่ง	80
42 การเดินแถวเรียงหนึ่ง	80
43 การเดินแถวคู่	81
44 การให้ช้างทำความเคารพ	81
45 การใช้คำสั่งเด็ก	82
46 การใช้คำสั่งแม่	82
47 การใช้คำสั่งนอนตะแคง	83
48 การใช้คำสั่งเก็บเหรียญ	83
49 การแหวนเดี่ยว	84
50 การแหวนคู่	84
51 การลากคู่	85
52 การลากคู่	85
53 การลากเทียม	86
54 การลากสร้อย	86

สารบัญตารางภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
55 การงัดไม้	87
56 การเกาะโท	87
57 การก๊ับไม้ (การรวมกองไม้)	88
58 การร้อยโซ่เข้ากับขง	89
59 วิธีการผูกขงในการลากเดี่ยว	90
60 วิธีการผูกขงในการลากคู่	91
61 วิธีการผูกขงในการลากสร้อย	92
62 วิธีการผูกขงในการลากเทียม	93
63 ลูกช้างจะจัดขึ้นเมื่อควาญขึ้นจีคอ	101
64 จะแกะสำหรับผูกเท้าช้าง	102
65 การฝึกส่งควาญขึ้นและลงโดยใช้ขาหน้า	103
66 การฝึกส่งควาญขึ้นและลงโดยใช้ขาหลัง	104
67 ควาญใช้เข้าสะกิดหลังใบหูบริเวณต้นคอของช้าง	105
68 ฝึกให้ช้างเดินถอยหลัง	106
69 การฝึกให้ช้างหมอบลง	107
70 การฝึกเด็ก	108
71 การใช้คำสั่งนอน	109
72 การฝึกเก็บตะขอ	110
73 การฝึกทำความเคารพ	111
74 การแหวนบเดี่ยว	113

สารบัญตารางภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
75 การแหวนบด	114
76 การแหวนบด	115
77 การกลึงไม้หรือจัดไม้	116
78 การโทไม้	117
79 การเกาะโทไม้	117
80 หมอแสนแสบ หมอควาญกะเหรี่ยงผู้ทำพิธีผ่าจัน	121
81 อุปกรณ์สังเวชใช้ในการประกอบพิธีผ่าจัน	121
82 ดอกสำหรับฝึกลูกช้าง	122
83 ความรู้ทั้งหมดพยายามใช้บ่วงเชือกคล้องคอลูกช้าง	124
84 ความรู้ทั้งซีกกะเชือกกับลูกช้างเพื่อคล้องเข้าคอก	125
85 แม่ช้างกะโจนเข้าพังคอกฝึกเพื่อเข้าช่วยลูก	125
86 นายสิงห์แก้ว ผู้ทำพิธีเรียกขวัญช้างในการร่อนน้ำดำหัวช้าง	128
87 อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการประกอบพิธี	128
88 นายมนัส ยาวีราช เริ่มทำพิธี	129
89 เริ่มพิธีดำหัวช้าง	129
90 ลูกช้างที่จะผ่าจัน	131
91 อุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการยกครุ	134

สารบัญตารางภาพประกอบ

ภาพ		หน้า
92	เริ่มพิธีสู่ขวัญช้าง	136
93	ประสบการณ์การทำงานเฉลี่ยของควาญช้าง	147
94	เงินเดือนเฉลี่ยของควาญช้าง	148
95	อายุเฉลี่ยของควาญช้าง	149